

Če opazite obročkano štokljo:

Preberite zapis na obročku, po možnosti ga slikajte in o tem hkrati obvestite Prirodoslovni muzej Slovenije (sll@mrc.pms-lj) in Združenje za štoklje – CICONIA Slovenija (info@ciconia.si). Poglejte na noge vaših štokelj na gnezdju, morebiti boste presenečeni!

Skoraj vse mlade štoklje v domovini so opremljene s posebnim nožnim obročkom: če uspemo prebrati ali slikati zapis vas bodo v Prirodoslovnem muzeju Slovenije seznanili z osebno zgodovino štoklje. © Franc Bračko

Vloga za prestavitev gnezda

Prinašalke otrok včasih oblikujejo gnezdo na nezaželeni lokaciji ali podlagi, npr. tik nad vhodom v hišo ali solatno gredico na vrtu. Za prestavitev gnezda je potrebno dovoljenje (7. in 12. člen Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah, UL RS, št. 46/04 – odl. US, 96/08). Izpolniti je treba vlogo za pridobitev dovoljenja, ki jo naslovite na: Agencija RS za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana (gp. arso@gov.si). Ko Agencija prejme vašo vlogo, zaprosi območni Zavod za varstvo narave za strokovno mnenje, na osnovi katerega izda dovoljenje za prestavitev gnezda. V Zavodu vam bodo pri premestitvi gnezda po potrebi pomagali. Prosimo vas, da o premestitvi obvestite tudi Združenje za štoklje: info@ciconia.si

Štoklje pesti pretirano mreženje okolice gnezda: pri trku z vodniki takojšnja veterinarska pomoč poškodovani štoklji zagotavlja preživetje in vrnitev v naravo. © Borut Stumberger

Če so v bližini gnezda ali prenočišča štokelj nezavarovani deli zračnih vodov pod električno napetostjo:

Bo vaša štoklja kmalu žrtev električnega udara. Vsako leto v Sloveniji tako izgubimo okoli 40 štokelj. Posebej nevarni so drogovi s stikali in transformatorskimi postajami in drogovi srednje napetosti s podpornimi izolatorji (glej www.ciconia.si v poglavju Ukrepi > Zračni vodi). Stopite osebno v stik z distributerjem električne energije (Elektro) in zahtevajte izolacijo nezavarovanih delov pod električno napetostjo. Prosimo, o tem obvestite tudi Združenje za štoklje: info@ciconia.si

Fotografija na naslovnici: reševanje štokelj združuje: iz drogov pod električno napetostjo mora biti reševanje organizirano v sodelovanju z Elektrom, gasilci, veterinarji in domačini. © Dejan Šibila

Združenje za štoklje – CICONIA Slovenija

V najmanj 250 slovenskih družinah je štoklja globoko zasidrana v srcu domačih. Na spletni strani www.ciconia.si najdete številne zamisli in napotke za pomoč štokljam. Morda jih uresničite. So priložnost za varstvo in dejavno skrb za divjo ptico, ki je hkrati hišni ljubljencek. Ne pozabimo: tudi štoklje potrebuje svoje podpornike in zagovornike! Oskrbniki slovenskih štokelj smo dejavni v Združenju za štoklje – CICONIA Slovenija.

V primerih, ko je treba hitro in učinkovito ukrepati, vam bo ta zloženka praktično pomagala sprejeti pravilne odločitve za varstvo belih štokelj (*Ciconia ciconia*).

info@ciconia.si
www.ciconia.si

Če opazite poškodovano ali bolno štokljo:

Štoklja, ki potrebuje pomoč ne leti, je poškodovana, ujeta v zanko, na kopnem ali v vodi, na cesti ali ob njej, se spremenjeno vede, nebolgljeno leži in je nemalokrat umazana. Velikokrat so takšne štoklje žrtve plenilcev, zato jih umaknemo na varno.

- > **Štokljo pokrijete z rjuho ali tanjšo odejo** ter položite v zračno kartonsko škatlo, ki je nastlana s slamo, listjem, plenico ali vpojno tkanino. Pazite se kljuna, da vam ne poškoduje oči (natakните si zaščitna očala in rokavice!).
- > **Štoklje, potrebne pomoči, so pogosto zelo lačne** in jih je treba nahraniti. Hrana: koščki surovega mesa, odtaljene sardele ali drobovina. Štokljo lahko namestimo tudi v varen pasji boks. Vanj postavimo vedro z vodo in posodo s hrano. Če je ptica zelo izčrpana in onemogla, ji z rokavicami na rahlo odpremo kljun in jo počasi nahranimo s koščki mesa, ki jih pokapljamo z vodo in medom. Pazimo, da jim vodo ali koščke hrane ne potisnemo v sapnik, ki je lepoviden, koodpremo kljun.
- > **Če ji ne morete zagotoviti pomoči**, pokličite številko „112 Uprava za zaščito in reševanje“. Pomagali vam bodo, kakor hitro bo mogoče. Na osnovi vašega opisa bodo ocenili, kakšna pomoč je potrebna (npr. gasilci, policija, električar, veterinar).
- > **Če ugotovite, da boste štoklji lahko pomagali sami**, velja, da sledite napotkom na spletni strani www.ciconia.si v poglavju "Reševanje štokelj in prva pomoč". V krajih brez možnosti pomoči veterinarja lahko štokljo tako rešimo smrti. Pozor: nikakor ne rešujete ptic iz gnezda ali z drogov pod električno napetostjo – na prvem mestu je vaša lastna varnost!

Vnos zdravil in hrane v žlezni želodec pri beli štoklji. Hudo izčrpane štoklje pogosto hrano izbruhajo, zaradi tega je poleg infuzije ta način zdravljenja nujen. © Azil Golob

Azil za štoklje

Najpogostejši vzrok za njihov sprejem v Azil so: padec mladičev iz gnezda, nedohranjenost mladičev zaradi pomanjkanja hrane v naravi, trk z vodniki zračnih vodov, zlomi kosti nog in peruti zaradi različnih vzrokov (npr. povožene štoklje s kmetijskimi stroji in avtomobili), zastrupitve in, tragično, strelnerane.

V Azilu za zaščitene prostoživeče živali na Muti so samo med letoma 2014 in 2020 v zatočišče sprejeli 63 belih štokelj. Kar 31 so jih po okrevanju uspešno vrnili v naravo. Sistem oskrbe v zatočišču temelji na: prvi pomoči, diagnostiki, internističnem ali kirurškem zdravljenju, ustreznem hranjenju in nastanitvi ter rehabilitaciji in medsebojnem združevanju osebkov iste vrste, tako da oblikujejo biološki vtis na svojo vrsto, štoklje pa ostanejo divje in svojske. V naravo jih vračajo na kraju najdbe (Uredba UL RS, št. 98/02) ali na mestih, kjer se zbirajo v skupine, ki jim omogočajo druženje, osamosvajanje in pripravo na selitev.

V veliko pomoč bo, če bolno ali poškodovano štokljo v Azil in Ambulanto pripeljete sami (T: 031813097- vsak delavnik od 8. do 16. ure, e-mail: golob.doo@gmail.com - nujni primeri). Kako štokljo pravilno transportiramo in zaščitimo sebe in ptico pred poškodbami, preberite na spletni strani www.ciconia.si v poglavju "Reševanje štokelj in prva pomoč".

© Franc Bračko

Posebno poglavje reševanja so poškodovani ali bolni mladiči na gnezdu. Kadar domači vidijo, da starši mladičev ne hranijo, je to treba sporočiti

Azilu za zaščitene prostoživeče živali na Muti

(Glavni trg 7, 2366 Muta, T: 031 813 097 od 8. do 16. ure, e-mail: golob.doo@gmail.com), ki skupaj z gasilci ali Elektrom vzamejo mladiče iz gnezda in jih ustrezno oskrbijo.

Pozor: ko so mladiči štokelj povsem dorasli, običajno je to proti sredini julija, jih stare štoklje na gnezdu nehajo krmiti. Tako pred prvim poletom mladiči hitro izgubijo balast in so hkrati prisiljeni poleteti.

Če najdete poginulo štokljo:

Telefonsko obvestite pristojno veterinarsko higiensko službo. Ta zbira trupla mrtvih štokelj. Prosimo vas, da z elektronskim sporočilom o vsaki poškodovani, bolni ali poginuli štoklji obvestite info@ciconia.si.

Prizadevamo si, da bi na Veterinarski fakulteti v sodelovanjem z Azilom bil raziskan vzrok smrti vsake štoklje, trupla ali njihovi deli pa trajno arhivirani v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

Prosimo, da z elektronskim sporočilom o vsaki poškodovani ali bolni štoklji obvestite: golob.doo@gmail.com; zrsvn.oe@zrsvn.si; info@ciconia.si (podatki i o dogodku bodo arhivirani in uporabljeni pri varstvu štokelj v prihodnosti).